

שיח שרפי קודש

חלק שלישי

והוא

לשון חסידים

אמרות שהורות וקדושות. וחדית גוראים, וסיפורים נפלאים, מלא מוסר וירוש, מסוד שיח שרפי קודש, מהנהו אשלי רבבני, הגאונים הקדושים צדיקי יסודי עולם, אספקלריא המאירים שרי התורה. ורשכבה'ג, אריות שבתורה, אשר אלפי אלפים מישראל, נהרו אליהם מקצה הארץ ועד קצהו, עטרת תפארת ישראל כקשית ה"ה האדמורים, עמודי עולם:

אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'	אדמו"ר הרבי ר'
שמחה בונם	יצחק מאיר	מנחם מענדל	מנחם מענדל
זוקללה"ה	זוקללה"ה	זוקללה"ה	זוקללה"ה
מפרשי סחא	מגור	מקאצק	מקאצק
זי"ע ועכ"א.	זי"ע ועכ"א.	זי"ע ועכ"א.	זי"ע ועכ"א.

וביחוד תולדות רבנו הקדוש רמ"מ מהאצק זצ"ל מאת הגאון ההיסטוריק הנודע ראב"ק סעראצק זצ"ל. ונוסף לזה מעט מן השיחות הקדושות מאדמו"ר בעל שפת אמת זוקללה"ה מגור ועוד שיחות וסיפורים ומכתבים מהרבה צדיקים הק' זי"ע ועכ"א הנקובים בשמותיהם מעבר לך

כל אלה נאסף ונעחק בע"ה ביגיעה רבה ע"י יועץ קים קדיש בריהע"ש ג"י מפרשיטיק

(איסור השגת גבול ידוע)

ס פ ר

שיח שרפי קודש

חלק שלישי

והוא לשון חסידים

מהגאונים הקדושים צדיקים יסודי צולם שרפי קודש עטרת תפארת ישראל כו' כו' כקשית ה"ה אדמור"ם הנזכרים בספר הזה.

הגה"ק אדמור"ר הרש"ב מפרשיסחא אדמור"ר הגה"ק הרמ"מ מקאצק, והגה"ק אדמור"ר בעל ח' הרי"מ מגור והגה"ק אדמור"ר בעל שפת אמת מגור, ועוד נזכרו בס' הזה אלה צדיקים הק' שרי התורה צייצ כסדר שנזכרו בס' הזה דף אחר דף וצוקלהיה זי"ע ועכ"יא. אלו ואלו דברי אלקים חיים. עשר קדושות מרבינו בעל מגן אברהם זצ"ל, האר"י הקדוש הבעש"ט הקדוש, ואלה הצדיקים הקדושים זי"ע הנזכרים בספר הזה

הה"ק החכם צבי, הה"ק הר"ר יהונתן אייבעשיץ, הה"ק ר' לוי יצחק מברדיטשוב, הה"ק הר"ר אלימלך מליעזנסק, הה"ק הר"ר זושא מאניסאלי, הה"ק הר"ר השניזי מלאדי, הה"ק הר"ר נחום מטשערנאביל, הה"ק הרבי מליובלין, הה"ק המגיד מקאזניץ, הה"ק ר' מ"מ מרימנוב, היהודי הקדוש מפרשיסחא, הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא, הה"ק הר"ר משה מפרשיסחא, הה"ק הר"ר ירחמיאל מפרשיסחא, הה"ק הר"ר יהושע העשיל ממעזוביז, הה"ק הר"ר מאטיל מטשערנאביל, הה"ק הר"ר דוד מפעלוב, הה"ק הר"ר שמואל ממקארוב, הה"ק הר"ר נפתלי מרוטשיץ, הה"ק הר"ר ישראל'טשע מרוזין, הה"ק הר"ר מאיר מפרמישלאן, הה"ק הר"ר יצחק מווארק, הה"ק הר"ר דוב בער מראדאשיץ, הה"ק הר"ר זושא, הה"ק הר"ר יצקב אריי מראדזימין, הה"ק המגיד מדובנא, הה"ק הר"ר אברהם מטשע אנאוו, הה"ק הר"ר זאב וואלף מסטריקאוו, הה"ק הר"ר יחזקאל מקאזמיר, הה"ק הר"ר חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא, הה"ק הר"ר מענדיל מווארק, הה"ק הר"ר יחיאל מאיר פגאסטאנין, הה"ק הר"ר ברוך מסטיצין, הה"ק הר"ר מרדכי יוסף מאיוביצה, הה"ק הר"ר ליבל איגור, הה"ק הר"ר חיים מפלאצק, הה"ק הר"ר אל"י מוויסקיט, הדאקטאר הק' הר' חיים דוד מפיטערקוב, הגה"ק תפארת שלמה, הגה"ק הר"ר זאב נחום אבד"ק ביא"ע, הגה"ק הר"ר אברהם מסאכאטשוב, הה"ק הר"ר יחיאל מאלכסנדר, הה"ק הר"ר דוד מאמשיגאוו, הה"ק הר"ר בונם מווארק, הה"ק הר"ר מענדיל מפילץ, הה"ק הר"ר שלום שכנא, הה"ק הר"ר יצקב מגאדזין, הה"ק הר"ר דרוז סינטשא אבד"ק טילץ, הה"ק הר"ר אברהם מפאריסאב, הה"ק הר"ר מנחם מאמשיגאוו, הה"ק בעל חפץ חיים שליט"א, מוהר"ן מדוברובנא זכותם יגן עלינו ועכ"יא

שיח שרפי קודש

בשם ההיק הריר בונם מפרשיסחא זי"ע.

הי' טובים מאלה, כי לא סחכמה שאלה ע"ז, ופירוש שנת נאמר על המתאוננים שאין מאירה להם ההארה שהי' להם צראשונה ואומרים שהימים הראשונים הי' להם רק בשאלה מההיית ושאלה תורת לבעלי' ורפתח"ח:

(ו) ער"ש ההיק הריר בונם מפרשיסחא וצללה"ה שאל לוקיני וצללה"ה

מקצק מאין לקח התעוררות שלו לעבודת השם והשיבו מפסוק (ישעי' מ') שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, והשיב לו הלאו מזה יכול כל אדם ליקח התעוררות אפילו אינו יהודי, והתעוררות היהודי צריך להיות מיציאת מצרים עתה"ד, וכ"כ אבי אדומיר וצללה"ה אמר לי שב דברי זקיני וצללה"ה כי להתפעל מראית דבר תלוי באיזה לב מבייטם כי מי שיש לו לב רץ לצולם יראה להיפך, כמ"ש (ישעי' ו' ט') שמעו שמעו ולא תבינו וראו וראו ואל תדעו, ולראות נכוחות צריך להיות לו מקודם לב זך וישר, ולב זך וישר השיגו ישראל במצרים, ורק מאז והלאה יש לבני ישראל דרך ישר ליקח התעוררות מברית שמים וארץ, ופיושב דברי זקיני וצללה"ה:

(ח) הגיד כי אדמיר הרריב מפרשיסחא

בדברי-המדרש פקודי, נכנס משה אל בצלאל ראה שהחיר מן המשכן אמר לפני הקב"ה רבון העולמים עשינו את פלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנות, אמר לו לך ועשה בהן משכן לפדות, וכן המפרשים נתקשו בזה והגיד הוא וצללה"ה שיש בני אדם שאף אחר כל הנדבה עדיין לבו בוצר לעשות עוד אבל כבר נתמלא כמו במשכן שהלאכה היתה דים והותר, ולנספת

(ט) מ"א בא ההיק הריר בונם וצללה"ה מפרשיסחא זי"ע לביהמ"ד

ושאל להחסידים שיאמרו לו מהו א' חסיד, וענה אחד מהחסידים, חסיד הוא לפנים משורת הדין, ואמר, על זה כוונתי, כתוב בתורה לא תונו איש את עמיתו זהו הדין. ולפנים משורת הדין הוא שלא יאנה את עצמו, והבן:

(ב) עוד בשמו הק' זי"ע ששלשה דברים צריך כל אדם ללמוד

א"ע מנגב א' שאינו עצל והולך לגנוב בליל חושך ואפלה, ב' שאם יקרה פעם אחת שלא יוכל לגנוב מחמת איזה עיכוב, הן מחמת סחד והן מחמת דבר אחר, היינו שנגעלה הדלת בחוקה במנעל חזק שאינו יכול לפותחו כעת אפמיכ מנסה את עצמו פעם שנית, ושלישית אולי יכול כעת לגנוב ולפתוח הדלת, ג' שאף הפץ קטן הוא אצלו דבר יקר וגונב כל דבר, כן צריך כאי"א להשתמש בשלשה דברים הללו לעבודת הבוית"ש, והבן:

(ג) בשם ההיק הרריב מפרשיסחא זי"ע וצללה"ה שאמר בזה"ל

שבאם נדמה לאחד אז ער איז פערטיג, איז ער אב געקאכט... והבן ורפתח"ח:

(ד) (בס' שמ"ש) שהגיד ההיק הריר בונם מפרשיסחא

וצללה"ה שהכל נפגם בחורבן הבית חוץ התורה, וזהו חזרת ד' תמימה שהיא יעולם תמימה בלי פגם:

(ה) ער"ש בשם הרריב זי"ע ובאו עליך כל הברכות האלה

ההשיגך, היינו שישגיך במקומך הראשון טרם שהשיג הברכה שהי' ברזח נמוכה שזה סיבה לברכה:

(ו) ער"ש בשם הרריב זי"ע על הפי' א' תאמר שהימים הראשונים

שיח שרפי חודש

6

ללון קודם אכילה כדי שיאכל האורח במנוחה ובישוב הדעת, והבן :

(ב) אדו ר"ר מאלכסנדר זצלה"ה סיפר, כאשר נחלה

היהודי הק' זי"ע מפרשיסחא על המחלה שנפטר בה להעוה"ב, הי' רעש גדול בביהמ"ד בפרשיסחא וכל החסידים היו אומרים תהלים בציבור, רק אדומ"ר מסאצק זי"ע לא הי' אומר תהלים רק סובב א"ע אנה ואנה ונגש אליו אדומ"ר הרבי ר' בונם זצלה"ה

ואמר לו בזה"ל יונגערמאן, וואס ביזטו אזוי מרעיש צולמית, וכאשר אח"כ נפטר היהודי הק' זצוקלה"ה נגש אליו עוד הפעם הרבי ר"ב זי"ע תו"מ ואמר לו בזה"ל וואס ביזט אזוי פאר עצבות (עצבעט), דיא חכמה האט ער מיר איבערגעלאזט? ע"כ :

שני המאמרים האלה שלח לי ידי"ג וכו' כוה' שמואל אלי' פרלין מעיר מוולעזלאוועק נכד לבעל חיי הרי"ם זי"ע :

(ג) עוד כתב שמעתי שא"ז החי' הרי"ם זצלה"ה הי' משבח את הרבי ר' יהונתן זצלה"ה שהוא

בקי בסטרא וספרי ותוספתא וכו', והי' מסיים אם לא הי' לו מחלוקה עם ר' יעקב עמדין זצלה"ה הי' גדול כמו

הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע.

(ד) בס' הזכרון דף קע"ג הובא עוד בשם הרבי ר' בונם זי"ע

שהי' אומר החכם, הוא אפיקורס, בעל לב טוב, הוא איש תענוג, נוטה לתאות הבשר, והאדוק ומרבה תפלה, הוא רע לבריות, ושאלוהו, אם כל אלה לא יזכו, מה טוב לאדם, להיות שלשתם יחד, היתה התשובה, חסם, לב טוב, ואדוק עכ"ל :

(ט) גם כותב שם בס' הזכרון, בזה"ל במאקוב ראיתי מכתבו של

הרבי ר' בונם לחברו ר' ישראל פרנקל

ותוספת הנדבה הי' חביב לפני הקב"ה יותר מכל הנדבה וזה שאמר לו לך וצוה סהן משכן לעדות. בהם דוקא, שזה חביב לפני הבויה"ת, וזה שאנו מברכים הבוחר בשירי זמרה היינו השריים של הזמרה שעדיין הלכ הומה לומר זמירות ותשבחות נוסף על מה שאמר והשרית בוחר בזה ביותר ודמ"ח ושס"י :

(ס) אמר הה"ק ההר"ב זצלה"ה מפרשיסחא, שהי' רשע הלוא באם הי'

עושה מצע"ט, הי' גרוע יותר, צא ולמד ממצות כיבוד אב שהי' נוהר, כמה צרות סבלנו מזה, ואמר הוא זצלה"ה שהי' לו להיות כמו שהוא, אך שהי' צריך להיות לו דרך ארץ מיעקב ולהכניע אליו :

(י) בשם הה"ק הר"ב זי"ע שאל תחשבו שעשו הי' נראה כאיכר מגושם

אלא הי' לבוש לבנים ואומר תורה בג' סעודות, ואיתא במדרשות שלעתיד יבוא

עשו וישב בראש כולם ואין מוחה בידו עד שיבא הקב"ה ובעצמו ישליכהו

לחוף, ואם בעוה"ב שהוא כולו אמת נסתר רשעתו מכש"כ בעוה"ז שהוא

כולו מלא שקרים צאכוי"כ :

(יא) פ"א עבר דרך עיר וואידיסלאב, גדול אחד ושפע שלהמגיד

פסם יש ילד עילוי, ונכנס אליו לדבר עמו ובקש ממנו שיחדש איזה חידוש

וצנה הילד (הוא הר"ר בונם זי"ע) שיכנס לחדר אחר ויעיין באיזה ענין

ויחדש מה, והם, הוא הגדול והאביו של הרבי ר' בונם זצ"ל המתינו ולא בא

הרבי ר' בונם זי"ע בחזרה תיכף ונכנסו אליו וראו שהוא מציע את המטה

וכיבד את הבית עכור האורח הנ"ל, ושאל לו אביו את החידוש, והשיב

שזה הוא חידוש שחידש בענין הכנסת אורחים, שבתחילה צריך להכין מקום

שיח שרפי קודש

השלחן הסהוד של אדומ"ר מפרשיסחא זי"ע, אף שהייתי גדול בשנים מהרבי מגור זי"ע אפ"כ הנחתי אותו לילך מקודם, ובעת שהיינו עומדים אצל השלחן בעת סעודה שלישית הייתי מעביר ידי על פניו, וטפחתי את ידי בדמעות פניו, ואמרתי, אָז עַר אִיו אֲנוּעַר, שֶהכִיר בּוֹה שְנַעֲשֶה הַרְבִּי מְגוּר זי"ע חֲסִיד דְפַרְשֵׁי־סַחָא:

ויתר דברי הה"ק אדומ"ר הרבי ר' בונם מפרשיסחא וצללה"ה דברים עמוקים ונפלאים מספורים בין אמרי שאר הצדיקים ה'ק' זי"ע, אשר אמרו בשמו הקדוש, כל דבר על מקומו יבא איה' להלן עיי"ש:

פְּרָקָל, סוּחַר לַמֶּדֶן וּמִתְנַגֵּד, וּבִסוּף כּוֹחֵב: כַּעַת עוֹסֵק אֲנִי בְסוּגִיא דְבִרְיָה: (טו) הַרְבֵּי ר' מֵאִיר נֶאֱמַט, הִי מִתְנַגֵּד הַרְבֵּי-ב' וַיִּשְׁלַח הַרְבֵּי בּוֹנֵם לְשֹׁאֲלוֹ, הֵן קְרִיאַת שְׁמַע בְּכֵל לְשׁוֹן וְאִךְ יִכוּן סוּדוּתָיו בְּסַסּוֹק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּשַׁפַּת פּוֹלְנִית, וַיִּתְרַגֵּם לּוֹ הַפְּסוֹק כְּצוּרְתוֹ עֲכ"ל: (י) בַּעַת שְׁבֵא הַהִ"ק הַח' הַרִי"מ זי"ע בַּעֲסַם רֵאשׁוֹנָה לְהַהִ"ק אֲדוּמ"ר הַרְבֵּי ר' שְׁמַחָה בּוֹנֵם וְצִלְלָה"ה מְפַרְשֵׁי־סַחָא וַיְדוּעַ שְׁה' בַּעַת סַעוּדָה שְׁלִישִׁית עַל הַשּׁוֹלְחַן שֶׁל אֲדוּמ"ר הִ"ק זי"ע כְּמוֹ בַּעַת נְצִילָה, זְמַן תְּשׁוּבָה בְּבִכּוּת וּבְדַמְעוֹת וּבְחֻרְטָה בְּפִנִּימִיּוֹת הַלֵּב, וְאִמַר הַהִ"ק מֵאֲלֶכְסַנְדֵּר בַּעַת שְׁהִינּוּ הוֹלְכִין בְּסַעוּדָה שְׁלִישִׁית אֵל

תולדות האדמו"ר הגה"ק הרמ"מ מקאצק זי"ע וקורות ימי חייו

זֶה סֵדֵר הַיְחוּס שֶׁל הַהִ"ק הַרְמ"מ זי"ע מְקַאֲצֵק וְקוֹרוֹת יְמֵי חַיָּיו נִשְׁלַח לִי מֵאֵת יְדֵינִי שֶׁ-ב' הַרְהִיג הֵן כּו' נוֹר הַרְבֵּנִים מוֹפְלֵג הַיּוֹחֲסִין מְפּוֹרְטִים בְּכֵל אִפְסִים בְּחִיבוּרָיו הַיְקִירִים כְּקִשְׁת' מוֹהֵר צְבִי יַחְזַקֵּל מִכְּלוֹאֵן שְׁלִיטֵ"א הַאֲבִדִיק פְּלוֹנֶסֶק וְכַעַת בּוֹעֵד הַרְבֵּנִים לַעֲדַת וּוֹרֵשָׁא יִצְוֹ, אֲשֶׁר סִידֵר שְׂאֲרָנוּ הַרְהִיג הֵן כּו' כְּקִשְׁת' מוֹהֵר יוֹסֵף לַעֲוּוֹנֵשְׁטֵיין זֶ"ל הַאֲבִדִיק סַעֲרָאֵק, וְז"ל הַרְהִיג הֵרִי צְבִי יַחְזַקֵּל שְׁלִיטֵ"א הֵנִ"ל אֲנִי יוֹכֵל לְהוֹכִיר בְּשֵׁמִי, כִּי שְׁמַעְתִּי מִהַגֵּיץ הַרְרִי יַחַק וְצִלִּיג שְׁלִיטֵ"א הֵרֵב סַסְאָקֵאלָאוּ שְׁמֻקְבֵל אֲצֵלֵם אֲשֶׁר זָקִינוּ הַגֵּה"ק מְקַאֲצֵק הִי נִכְד לְזָקִינוּ הַגֵּה"ק ר' יִשְׂרָאֵל הַרִיף הַיִּילְפֵרִין אֲבִדִיק וְאֶסְלֵב. וְלַהַגֵּה"ק הִרִי רֹד הַיִּילְפֵרִין אֲבִדִיק אוֹסְטְרָא (נְדַמְסוּ צוֹאוֹתֵיהֶם בְּסוּ"ס מוֹכֵרֵת לְגְדוּלֵי אוֹסְטְרָא) וְעַל שְׁמֵם נִקְרָאוּ אֲבוֹתָיו הַגֵּה"צ מְפִילָאוּ, וְקַאֲצֵק זֶ"ל וְשָׂאֵר הָאֲחִים שֶׁל הַגֵּה"ק מִהַרְמ"ם מְקַאֲצֵק הִי בְּאֵמֶת שְׁמֵם הַכִּינוּי הַיִּילְפֵרִין, רַק הַרְבִּי וְאֶחָד מֵאֲחָיו מְפִנִי סִיבָה נִשְׁתַּנָּה שְׁמֵם הַכִּינוּי לְמֵאֲרֵנִישְׁטֵרִין ע"כ.

בְּזֶה סֵדֵר הַיְחוּס נִמְצָא הַרְבֵּה דְבָרִים, מְפַרְשֵׁי־סַחָא, וּמְקַאֲצֵק, וּמְגוּר, וּפְשָׁא צִדִיקִים הִק' וְצִלְלָה"ה זי"ע וְעַכְשָׂא:

הִר' נִפְתְּלֵי הִירֵשׁ אֲבִדִיק פִּילְדָא, אֲבִי הַגֵּי"ם יַעֲקֹב רֹד מִירְלֵשׁ בּוּיִנְא, אֲבִי הַרְב ר' בְּנִימִין מִירְלֵשׁ, אֲבִי ר' נִפְתְּלֵי הִירֵשׁ מִירְלֵשׁ בְּבֵרְלִין, אֲבִי הַרְב מ' אֲרִי לִיבֵשׁ מִק' קָאֲרִיב (כְּתִיב הַרְב יְהוּדָה לִיבֵשׁ נִי מֵאֲרֵנִישְׁטֵרִין מֵאֲלֶכְסַנְדֵּר, כֶּשֶׁם מַחֵי הַרְב מִנְחַת הַבּוֹקֵר אֲבִדִיק לִינְטֵשִׁיק וְשִׁהִי אֲחִי הַרְב קָרְבַן עֲדָה):

הַהִ"ק נִכְדוּ מְקַאֲצֵק, תְּמִיד הִי תַחֲלָתוֹ בְּפִיו וְהִי עֲשִׂיר וְהַחֲזִיק קְלוּיוֹ, וּבְבִיתוֹ

שיח שרפי מודש

8

הי פתח לרוחה לעשרה ח"ח ועל גבם (אא"ז) הגאון הצדיק מו אברהם אביש זי"ע באבדיק קאריב, ואח"ז בקי מעזריטש, ליסא, מפד"ט:

אשת הרב מו' ליבש מקאריב, היתה בת הגיר יהושע הלוי האבדיק דאבריסל, סימיאטיטש, טשעכנאוויץ, מעזריטש, יש לו הסכמה בס' ברית שלום, חוקי דרך, והובא בס' אמרי בינה, נגם אשת זקני הרב ר' משה פרץ מלעוורטוב, היתה זקנתו מ' מרים בת הגי"מ שאול האבדיק סימיאטיטש, הובא בהקדמת ס' משכן שילה להרב מפון הברכות):

הר"י יהושע הלוי הי' בן (אא"ז) הגאון ר' שמואל הלוי האבדיק רישא מעזריטש, (חתן הגיר יצחק משון) בהגאון הקצין מו אברהם הלוי מקראקא, (חתן הרב מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע) בהגאון מו נתן מצויזמיר, בהראש הטפסר האדיר מ' יהושע משה אהרן (זה שמעתי כעת מש"ב הר"י ישראל משה טפולטיסק בהג"מ חיים יהושע האבדיק לענטשנא) ועי' בס' אנשי שם לר"ש באבער, ערך ר' אברהם מיגאש מלבוש בשם הקדמת השיב ר"א ושיח השדה, ויש ס"ס או השמטה שם:

הר"י יהושע הלוי האבדיק סימיאטיטש, הי' חתן אא"ז הרב החסיד מו' ישכר בעריש בהרבי ר' העשיל:

הר"י ליבש מקאריב הוליד:

(א) אשת הגי"מ יוסף האבדיק אוסטראווי וראבדיק בריסק (הובא בהק' ספר חידושי מהרמ"י לנכדו הגי"מ משה יחזקאל האבדיק סעלץ, פארצאווי, פאקאלי) אחי אא"ז הרב ברכת אברהם מפד"ט, והר"י מרדכי מליסא, הוא הי' אבי, (א) הרב המאוה"ג מו' יואל, (ב) אשת הקצין מו' זיסל מאפטא, (ג) אשת הגי"מ יחיאל מיכל ראווער האבדיק לענטשנא. חותנו של הקצין מ' יהודה ליב מלובלין, בהר"ר העשיל משם (לקורת היהודים דק"ו) אבי האשה מ' רוזא, אשת הגי"מ מו' עזריאל מאיר גראדשטיין (חותנו של ההי"ק מופה"ד מו' ליבלי איגר ז"ל, וחותנו של הגי"מ דובעריש הכהן האבדיק שינאווי, ראווא) ואבי הקצין מ' שרגא פייבל רוזינמאן, ואבי הקצין מו' אפרים פישל (אבי הר"י שלמה רוזינמאן, חתן דודי הקצין ר' יעקב שמואל ציקר דודי מלובלין, (ד) הקצין מו' משה צבי מקי קורב, אשתו מ' מרים בת הר"י זלמן מרגליות מלובלין (בהרב תבנית אות יוסף). - הר"י יחיאל מרגליות בר' משה צבי הי' חתן הגי"מ מאיר ליכטינפלד (הובא בס' קשות מיושב) חתן הר"י זלמן מרגליות הנ"ל:

עוד מכני הר"י ליבש מקאריב הנ"ל:

(ב) הקצין מו' אפרים פישל מקאריב, בתו מ' דבורה שיינדל אשת ההי"צ מו' יצחק איצק הלוי מקאריב בהג"מ נפתלי הירץ הלוי האבדיק טארניגראד יעריסלוב: הר"י איצק הי' אבי, (א) הרבנית חנה אשת הגי"מ אהרן פירלש מוורעשנא, בה"ב המספר צבאם, (ב) הר"י צבי הירש וויסעליס מערסלוב, חותנו של הישועות יעקב, (ג) וחתנו הר"י ישראל אבדיק טיירען, (ד) הר"י ליב לבוב, (ג) הקצין מו' הלל, חתן הגי"מ יוסף לנדא אבדיק גרידינג, בהג"מ יצחק אבדיק קראקא, (ד) הרב המאוה"ג מו' מנחם מענדל זי"ל מקאריב לדברי

שיח שרפי קודש

לדברי נכדו הרי יהודה ליבש נבי היתה אשתו מגזע הגאון החסיד מו' דוד הלפרין האבדיק אוסטרהא מכת תלמידי הבעש"ט הק', בהג"מ ישראל חריף האבדיק ואסלוב, חתן א"ז ר' יצחק באב"ד אבדיק בראד בערזאן, בהרב ישכר בעריש בהריר העשיל:

ומהזקנים דקי קאריב שמעתי, שהה"ק מאצק ה' שולח בכל שבוע מצות לדודו הרי מענדל הצדיק מקאריב, אך לדברי הרי' מ' ליבש מארגענשטערין ה' זקינז ולא ראהו מעודו;

הרי' מנחם מענדל מקאריב הוליד את הרב מו' יהודה ליבש ז"ל מק' גורייא, הסמוך לק' טאמשוב ואמושטש, ושם אשתו הצדיקת מ' אסתר צ"ה:

בני הרי' ליבש מגאריי:

(א) הרב החריף החסיד מו' ישראל מק' טורבין, נפטר שם ז' חשון תר"ב, בנו הרי' מ' מענדל חתן הה"ק מו' חנוך העניך הכהן זי"ע מליטמורסק, ואלכסנדר, (ב) הרב החריף מ' דובעריש מק' ואמושטש, (ג) הרב החסיד מו' איצק מסלאוויטש, (ד) המפלג מו' זלמן, (ה) הרב מו' יקיתאל אייזק מטורבין, חתן אחיו הרי' ישראל משם (ו) המופלג מו' הלל משעברשין, ועוד ב' בנות:

(ז) הוא המדובר הה"ק מנחם מענדל זי"ע הצטיין בילדותו בלהבת אש, עודנו ילד ה' רגיל על לשונו, לבי ובשרי ירננו אל אל חי, ולפעמים רקד מזה לתוך ט"ס ועפר בהתבטלות חושיו ונפל שם. בהיותו בן ג' שנים הכיר את בוראו, ועל כל דבר שחצר לו צעק ואמר שאבקש מה' אלקי שימלא לי זאת, והוא ה' (ועיין בספרי שש"ק ח"א אות תקס"ט, שבסמוך שמעו בת וראו כו') נעשה הה"ק הרמ"ט מאצק רבי. בבחי' האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע (עיין בס' שיח שרפי קודש ח"א דף ל' ובהסכמה של ש"ב הרה"ב כו' מוה"ר יוסף לעווענשטיין האבדיק ספראצק ז"ל לספרי נפלאות היהודי את כל תוקף גדולתו ופרישתו עד אין שיעור). הה"ק מאצק זי"ע אמר לה"ק בעל לקוטי מהרי"ל זי"ע, הרבי מלובלין ה' לו גוונים הרבה כמו תחש וכא"א מתלמידיו, לקח לו גוון אחד, זה תורה, וזה מצות, וזה מדות, אבל עיקר הרבי שהי' לו היראת שמים, זה לקח הרבי שלי מפרשיסחא, ועיי' שהקטין שאר צדיקים' הק', נגד רבו הק', משך עליו שנאה. הה"צ ר' משה מיכל בזאמושטש, ה' קצין, ונתן להצה"ק רמ"מ זי"ע מידי שבוע בשבוע ג' רוי"כ לפרנסה, ומתחילה ח"י ממש בתענית (עיין בספרי תפארת היהודי דף כ"ד ע"ב) שלא ה"י להם מה לאכול, וה"י לו צער מגידול בנים שמתו לו כולם ל"ע, לבד בנו ההצה"ק ר' דוד זי"ע. הרי' פרץ מהוראדלי סיפר לי, כי פ"א ישב לו ימי אבלות, ובא לנחמו, וראה בנו הרי' דוד שוכב על הארץ ממש, אמר לו למה יתענה הוא, השיבו, לאתדאג, שעוד יהי' לראש חשיבו. פ"א שלח לאשתו מ' גליקא לטאמשוב מפרשיסחא, שלא תקח מהר' משה מיכל אף פ"א, והרבה העניו, אז נסע ר' משה מיכל לפרשיסחא, לשאלו אטעם, והשיבו, כי אני רואה מן השמים שתה"י עני ולמה לי להיות סיבה לחסר אותך במהירות, עד שהשיבו ר' משה מיכל, כי אני סבר וקיבל אף שאשאר עני, ומאז לא חדל לקחת ממנו, וסוף הדבר שנתקבל לאבדיק ביאלא ועיין בספרי שיח שרפי קודש ח"א אות שפ"ד, הפעשה ששמעתי, וכנראה

שיח שרפי קודש

שהוא זה). אחרי שנפטר היהודי הקי, מלא מקומו הרב המקובל ר' אבלי פציר חדש פליצא, שלמד חכמת הקבלה עם היהודי הקי, אבל הרמ"ם הי' לבדו נוטה אחרי הה"ק הרב שמחה בונם מפרשיסחא, והתלוצץ מהר"א, ופתאם בא לבהמיד ואמר הרי אבלי, אני מעתה תלמיד ואתה לרבי, ונעשה משמשו של הה"ק הר"ר בונם וצללה"ה. הרבי מלובלין אבי כל חסידיו פולין כבוא לפניו, צעיר לימים, אז מסר אותו תח"י א' מתלמידיו המובהקים להוריינו דרכי היראה והחסידות, בק' הוענגראווי הצטיין האברך החרוף מ' מתתי' בה"ר נחמן זוראניר: הרבי מלובלין וצללה"ה ציוה על תלמידו הה"ק ר' שמואל מקאריב ז"ל עד שנחלהב ונדבק בו ואחרי פטירת הרבי מלובלין הי' מתלמידיו הה"ק שמואל מקאריב, ואחרי שהוכרח הר"ש לעזוב קאריב ובא לק' סאקלוב ומשם צ"י המחלוקת לווענגראווי, השתדל הר"ר שמואל בקהלה קטנה קאסווי, בגליץ הוענגראווי עבור הר' מתתי' ז"ל ונתקבל שם לאב"ד וציוה עליו שלא לעזוב המקום בשום ענין. אחרי פטירת הר"ר שמואל נסע הר' מתתי' לפרשיסחא ואחריו נסעו כולם לשם :

הרמ"ם וצוקללה"ה לא הכניע עצמו לפני צדיקי זמנו, ועיקר דרכי חברת מרשיסחא, מהעדד נימוס הכבוד לזולתם, כדי שלא לזלזל מקום גאות בלב, אשר זה מקור פרי המדות הרעות, וכל מעשיהם הי' בהצנע מאוד, ועיניו הי' התמדת ושיבתם, ולא יתנו לאיש זר לראות מעלתם, מוכן שעיניו הי' התנגדות עליהם. כאשר נסטר הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא, רוב תלמידיו נסעו לטאמשוב אשר לפנייהם הלך הר' מתתי' הנזכר, והה"ק הרמ"ם וצללה"ה אמר להם מראש שילמד עמהם כרשב"י בדורו, ובפי' דיבר על עצמו נפלאות, והפיח בהם רגשי קדושתו בלימוד כל דבר, ועל כולם הפרישות וכמעט רובם הי' אריות בבל והצליחו :

הר"ך מתתי' הנ"ל במות עליו אשתו הראשונה בא אחי' ר' פייבל (שהי' אחיכ משמש בידוש בקאצק לפני הה"ק הרמ"ם וצללה"ה) שדך לפני גיסו הרב, שיקח אלמנה עשירה מקאצק, ולקבל שם גם משרת הרבנות דק' קאצק, מדעתו כי קאסווי תסוב אליו ושמע לעצתו ועזב דבריו רבו הר"ש הנ"ל, והי' שם בכבוד, אחרי ראה את רבו בטאמשוב באי שלום, ומחלוקת מצד תלמידיו הה"ק ר' יוספי יארטשובער השתדל להביאו למקומו, ותניא חדא לא ידור במקום רבו, אלא דהוי כייף ל"י, ואחר זמן נחלה מאוד הה"ק הרמ"ם וצללה"ה ל"ע, והה"ק הר"י מווארקי וצללה"ה הרגיש באותו שיק, ולמשק נסע' תיכף לבקרו, אך אחרי כי לא הי' ביכולתו עוד לקבל בקאצק תלמידיו כמקדם, הי' הרבה שנסעו להה"ק הר"ר מרדכי יוסף מאיוביצא וצללה"ה, ויהי' כי חזר הה"ק הרמ"ם וצללה"ה לאיתנו, ישו בו רבים בחזרה אליו :

ק"י נזיר מכל תענוגי העוה"ז לא הביט חוץ לדיא, לא ינא מביתו וחדרו ושם למד תורה לבדו, ולא דיבר עוד ממעלותיו, וכפי שנמצא כתוב עליו הי' הוצ' העניו והשפל הראשון בדורו, והתחמש בבגדי ודיבורי כבוד, ורוח קדשו הופיע רבו מלספר. אחת מהנה אספר, כי אחד סיפר לו בקאצק כי לוקח אותי לחתן, ואמר, טוב אני מכירו, היכן הוא ואגיד לו, והוא לא ראה אותי מעולם, וידעתי כי לא שיקר בי האיש והה"ק הנ"ל) ושלח עגלה עם איש צעיר, אחרי ולא רציתי ליסע, עפ"י מצות כיבוד אב, ועיני נתבטל השידוך :

הה"ג ר' איטר וואהל מלובלין, סיפר לי כי פ"א דיבר אתו מענין טובה

שיח שרפי קודש

11 ׀

א, כי זה אליו נגד הכבוד, השיב לו ההיק הרמ"מ וצלה"ה יותר מכ"ב שנה, איננו יודע מכבוד. חתנו הגה"ק מסאנטשוב וצ"ל אמר לי כי חידושי חותנו הקי' הי' על דרך המהר"ל מפראג, וא"ה צ"י בהרמתיים צ"פים שעל התדביא פ"ח כותב שמעתי ממנו והוא מורו ורבו הרר"ב מפרשיסחא וצ"ל שאמר שצריך לאדם שיהי' לו רבי בזה העולם ורבי מעולם העליון ג"כ ע"כ, והבנתי שהוא המהר"ל מפראג וצ"ל, כי השיח באותה שעה ממנו איך שהי' על קברו בפראג. ואמר שלמד איזה מאמר בספרי מהר"ל קודם התפלה והי' תפלתו ערוכה בכל על כפיו, ע"כ. ושמעתי כי בעת הי' על קברו בקש ממנו ג' דברים ואמר: שאם יתמלא מבוקשו יפרסם מעלת חבוריו):

במעזריטש הי' הגאון הצדיק מו' אליעזר חרל"ש ז"ל לאב"ד והוא הי' ממתנדי ע"ד החסידים מובן שהביא עליו מחלוקת מהם, ובראשם הי' הגי"מ יעקב דוד שהי' אח"כ ראב"ד, ומשם לקאוניץ ווישעגראד, והוא הי' מתלמידי ההיק מר' שלמה לייב מלענטשנע וצ"ל, והצטרפו אליו חסידי קאצק והציקוהו, ושלח מכתב לרה"ק הרמ"מ וצלה"ה וצעק על הבאים אליו משם, ולא הניחם לבא אליו עדי ש:בטיחותו לפייס, ואמר להם כבוד התורה לא קטן הוא, ומי שיחרמו ודאי יענש, ואחד עשה לו בזיון ותיכף כשבא לביתו, נכל' מתאום ומת לפי. גם להגאון משה שלמה האבד"ק פאראצווי עם היותו מתנגד, אהבו וקרבו, וראה כי בעיני החסידים רע, צעק ג"כ זהו כבוד התורה, ואמר להגאון הנ"ל שעם כלי חרס שמטמא רק מתוכו, ועוד, עיין בתשובתו חשק שלמה. גם הרשדים סיפר לי, כי הי' נדרף בכל המקומות שהי' בק"ק יאנווי הסמוך לפראשניץ, ובק" ליקאווי הי' לו שלום מצד שההיק הרמ"מ קירבו לדבר עמו בחריפות ע"ך ג' שעות וחזר על זה לספר לי הכל, ומשם הלך לעיר חדש הסמוך לקראקא, ולקבל זאלשין, קראשניק, ראווי, קאלווארי, עיר חדש, טשעכינאווי, אוסטראווי, ועודו מתחרט מליקאווי, וזה הגיע לו מקללת רבו הגאון הצדיק מטשעכינאווי ז"ע. עיי מעשה. הגאון הצדיק מטשעכינאווי הי' חביב וגדול מאוד בעיני ההיק הרמ"מ וצלה"ה, כי ידעו מפרשיסחא שהי' שם איזה פעמים ובני הגי"מ יעקב לנדא הי' בקי ביאלא אצל הרי' ארציא (ניסו של ההיק מו' איציקל ממעזריטש, ווענגראוו) והי' מתלמידי ההיק מק' איוביצא, ואח"ז קיבלו אביו לביתו ונעשה מתנגד, ואחר זמן השתדל בו אחיו ההיק מביאלא, שיסע לקאצק, וכשבא לביתו פנימה, שאל אותו אם אביך מתפלל עוד עם התלבוזת כנעוריו, לאיזה זמן הי' ר' שמעון חיר דוד בהג"מ אברהם יצחק כהנא אבד"ק ור' אבא בקאצק קראם פנימה, ושאלום על דעת הרב' הצדיק מטשעכינאווי בענין הגזירה מהמלבוזים שנתחדשה, השיבוהו, דעתו שיהרג ואל יעבור. אמר להם, היהודים לקחו זה, כי בתחלה היו לובשים בראנדבאהר קאפסין וסטרקאים והתחילו לשנות וא"צ ליהרג, ובתוך כך א' להם, חידוש על עיני הנהגה שלו. באיזה דבר, ובאותו הלילה התחיל ההיק מטשעכינאווי להתנהג... ובבואם לטשעכינאווי (סיפר להם הגי"מ יעקלי מקשתנות המנהג) סיפרו לו ר' יעקלי, אז השתומם, כי באותו הלילה שיגה מנהגו. ההיק מטשעכינאווי הי' מתנגד על הה"ק הרמ"מ ושונאו, וכשראה שההיק הרמ"מ יודע זאת ועכ"ז הוא אוהבו ומדבר עליו נפלאות, אז נעשה אוהבו, כי אמר זהו מדריגה גדולה, ועיי' בגרום הריים ששאל לה"ק מגאסטינין אם אוהב שונאו, כאוהבו, כי

שיח שרפי קודש

הגיע בעצמו למדינה הלוי, אנכי ההדיוט רוצה להתנבג במדה זו ורואה כמה קשה זאת :

פעם אחת שמע כי מופלג אחד מקאצק היקל בתענית סיב וכעס עליו ואמר כי יעשהו גל של עצמות ואחרי מותו בזמן קרוב בא ערל אחד וחטטו מקברו והשאיר רק עצמותיו בעלייתו :

אחד הוליד עצים לדאנציג והי' אז עת לא טוב על עצים וחשבו להטביעם בנהר ולקח מהחברה אחרית שנכתנה שם במקח טוב, והציע לו זאת אמר אינו נכון ויש דרך אחר טוב שלא תחחרט, וכן נפל בדעת הכותב המנהל העסק לילך לשטעטין ומכר בטוב עציו :

הרה"ק הרמ"מ זי"ע הלך בשיטת רבו היהודי הק' וצללהיה, שאמר כשמראה לעצמו תאינה (פיג) אזי יוכל להראות (פיג) לכל העולם, כלומר אם ידע שמעשיו כהוגן, אינו חושש להתנגדות ובדרך המורה נבוכים על הפסוק נעשה אדם, שהמורה חשה על א' שיצא כהוגן שלם בכל, ולא חשה על אלה טפשים שיטעו :

הרה"ק הר' יחיאל מאיר מנאסטנין זצ"ל סיפר, כי פ"א הלך במחשבתו כי יוכל לחבר ספורי המהר"ל, אך מה תועלת יהי ברעיון בעלמא זה הולך ממנו. מתאוס שלח הה"ק הרמ"מ זי"ע לקראו וישאלהו האם אתה יודע שיחת חולין של המהר"ל :

הר' ישעי' יעקב השנון ביר אלימלך ממאקאווא על חתונת בן הג"מ לעמיל בקאצק הי' מזמר בכנור בבהמ"ד, וקראו הרמ"מ לנגן כל נדרי ואמר לו שאף בכנור יכולין לשוב בניגון כל נדרי ויצוהו להיות כלי-זמר על חתונות ואמר כל הנהנה מיגיע כמו הוא חסיד מופלג :

הג"מ ישראל איסר וואהל הי' לומד לפני המשנת חכמים ביחד עם הה"ק הרמ"מ בזאמושטש, ונעשה חתן בנו הג"מ יצחק האבר"ק זאמושטש בע"ס זכרון יצחק ובסוף הצתיק חתנו הר' איסר ז"ל ללובלין ובנו ר' יוסף הירש ברח מאביו להה"ק הרמ"מ מקאצק וחרה אפו ונסע לקאצק להחזיר בנו לובלינה, והה"ק הרמ"מ וצללה"ה החשיבו מאוד ונעשה ממקורביו :

גם הה"ק הגביר ר' פישל העזר מלובלין הי' חבירו בילדותו בזאמושטש, בא לפני הה"ק הרמ"מ מקאצק וקירבו אך בש"ק כשישב על שלחנו שחך כמנו מחמת שאינו בשמחה ובזריזות :

הה"ק הר' ליבלי איגר עם מר אבי הרב החסיד ר' אבישיל ז"ל היו חבירים והתפללו בבהמ"ד דקהל וחפלתם היו בזיעת הגוף והפנים ר' נעציל מלובלין (נכד הג"מ נעציל מראקוב בן הח"צ) אחר תפלתם הי' מקנה פניהם מהזיעה ולפעמים הי' מנשקם לרוב אהבתו להם :

הה"ק

שח שרפי קודש

ההיך הרי ישראל בן הרבי מלולין נבגים עם ההיך ר בנימין ז"ע, הם הרי מדיחי כל איש לבב לקרבם לתמידות לימודי הבשמים הקי, על מר אבי שפטו שזה מרגילתו לראות תפלת אביו (הוא אא"ו הג"מ נתן ז"ל) שהתפלל כוכב כשוף וכסוי שטוחה למטה כעני ביישן בפת נדיבים, אבל על ההיך הרי ליבלי ראו שהוא מיצר עצמו בוער בקרבו אויבקהוהו למייל עמם ודברו אתו כחלה בלימוד נגלה בכל, ואח"ז מלימוד הוהר וספרי חיראה עד שבאו לתלמידי הבשמים מתירתם ומעשיהם הטובים עד שנודע כי צריך לביטול הגאון והמדות להיות בהברת יראי ה ורב מובהק ועצתם שיטע לקאצק כי שם היו לומדים וחסידים מובהקים במדריגות, אך להיות כי קרוב הוא מן ינחם בראותו חותנו רודף אחריו לקאצק יעצוהו ליטע לפרשיסחא, כי מהלים לביאתו שם ושלחו עמו הרי זסקינד ח"ר שבתו מא"י מלובלין דרך כמה וכמה עירות אשר בהם בית המיוחד להחסידיים בלאמוד מכל התכלית הנרצה לעבודת השי"ת ונסע לקראשניק בהסכת עד שנודע להם שלא יבא לפרשיסחא וכי הוא ההיך עתה בוונגראווי ואו היו ימי בין המצרים ובאו לשבת חזון ט' באב ההיך הרמ"ם ז"ע כדרכו שלא לקרב איש, ומי שהיו מקרבו ה"י לאות שאינו הפץ בביאתו אליו, רבים חשבו עליו כי הוא מהמגלים מיוספה מוקינו הגר"ע איגור ז"ע לראות התנהגותם הכצעקתם שפורקים עול השי"ת ח"ו, אך ההיך הרמ"ם מקאצק הכירו להוקירו:

כשבא מר אבי ז"ל להיך הרמ"ם מקאצק ז"ע אמר לו אחר עליו שהוא נכ רפני יהושע חשב עליו כמתגאה, שחק ממנו, כי לדעתו אין זה הכלית ג"כ לידע שהוא מיוחס וגם ראה שאין נוהגין כבוד להחסידיים הבאים אך ראה ההיך, ובחר בדרך הרהיך מהר"י מוארקי ז"ע הקרובה לדרך כל הארץ (א"ה), שמעתי באשר בא ההי"צ הרי"א מפארטוב בפעם ראשונה לקאצק ג"כ של אורנו מי הוא והשיב שהוא נכד היהודי הק"י ז"ע והשיבו בקול בזה"ל הגסטו חירער א מיוחס, והלך לאכסניא שלו, ואח"כ שלח אחריו ההיך מקאצק ז"ע שיבא לקודש פנימה ודיבר עמו כל צרכו, כ"ז ה"י שלא יבא מזה לנאוח):

מופלא אחד אכל מזונות בבית חותנו מתוך הרחבה, קבל עליו חותנו לפני ההיך הרמ"ם בקאצק כי אינו מתמיד בלימודו ורוצה להיות סוחר וא"ע לזה, כשבא אליו חתנו המוגלג, אמר לו ההיך הנני רואה כי דברי לא יופילו אליך, הנני מודיעך כי אם לא תתמיד בלימוד, המסחר לא יצלח, וכן הוי:

בעת נחלה ההיך הרמ"ם ז"ע נסע ללעמברג ולא הניחו לאחר לבוא אליו בניקל, וההתנגדות עליו ה"י מאד וישישו למצוא עון, ובאכסנתו עליו השני, שם ה"י מסוך עוד חדר, ושם ה"י אורח נכרי בזקנו, בלייל ש"ק הוציא הנכרי ראשו לשוק דרך חלון, ועשן מקטורתו או צעקו כי זה ה"י הרבי, עד שה"י יעקב בצל"ל ועוד מוארשא הוכרח לבוא לפני הרב הישועות יעקב משם לברר ההיך שגבה עדות, וא' לו שאם יתיר עגונות על עדות כזה יוכל להיות ממזרים ח"ו, מובן כמה שנאה העלו על לב, הישועות יעקב, אחד מהבריתם, שלח ביד אחד מחסידי ההיך ר"ר הירש מרומינאב להיך מקאצק ז"ע שיעשה לו כנסים (כי בילדותו למד מלאכת חיי"ק) השיבו ההיך שמכבר

שיח שרפי קודש

14

לא עשה מלאכה זו, אבל לחתוך זוכר, ויחתוך לו מכנסים עם בתי רגלים (ואקין) כא', וכן ה' ר"ל נפטר באותו חודש :

הג"מ א"עזר אבד"ק פילסיסק דיבר עם הה"ק הרמ"מ זי"ע לקרב הגימ יהושע מקוטנא, ענהו, מי גרשו מפה, ובשביל שנגעו החסידים בהקאפליש א"צ לברוח, מכל צניינים כאלה הרחיקו... :

כשנסתלק הה"ק מהר"י מווארקי זי"ע החלו תלמידיו הה"ק מוהר"ש מייבל האבד"ק מאקאווא והה"ק מוה"ר יעקב אר"י האבד"ק ריצו:אל אח"כ בראדומין, ובנו הה"ק מוה"ר יעקב דוד האבד"ק גור, ואח"כ באמשנאו, והה"ק מוה"ר מנחם מענדל מווארקי להמשיך עדה והאחרון הצליח יותר ויתפלאו העולם וזכרו אתו, (עם הה"ק מקאצק) והשיב, כתיב (פ' צו) ויעש משה כאשר צוה ה' אותו ותקלה העדה :

הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע צוה על תלמידו הק' המהרי"מ מווארשא להשיקם התנגדות העולם, ולהראות כי נמצא לומדים גם בחסידים גם לפני צדיקים, והי' בקיץ זידוטשוב, בראד, סטריא, לבוב, והגאון ישועית יעקב שאלו אם נמצא בחסידיו בפרשיסחא עוד למדן כמוהו, והשיבו הן, אמר הגאון בעל ישועות יעקב, אם ידעתי כך, לא הייתי מתנגד על פרשיסחא, כשבא הה"ק הרי"מ זי"ע לביתו אמר כי כוננו ה"י על הה"ק הרמ"מ מטאמשוב שהי' עילוי גדול :

סיפר לי הרי' געציל מזאקליקוב כי הה"ק הרמ"מ מקאצק זי"ע אמר (הצדיקים) המתנגדים עלינו, לפעמים כשבא להם חולה או עקרה וכה"ג ומתפללים ומועילים בתפלתם מחשבים שהם צדיקים ואין יודעין שהשי"ת שומע תפלה כל מה, אבל לעשות טובה אין איש בביתו להשיבו למקומו הראוי לו :

מך אבי סיפר לי בשם הה"ק הר"ר בונם מפרשיסחא זי"ע, כי אמר על שאר הצדיקים הקדושים בזמנו ממתנגדיו הם קדושים, ואין יודעין האיך חוטאים, אין יוכלו לידע לתקן אותם, אני הייתי בדאנציג, ובבתי תיטראות יודע תוך כל איש נצורים :

סיפר לי המופלג הרי' משה אל"י מווארשא כי הה"צ הרי' יחיאל מאיר מגאסטנין סיפר לו כי ה"י בקאצק והלשינו עליו החסידים בקאצק, והשיב הה"ק הרמ"מ זי"ע כי הוא איש אמת ואמונים, וסיים לו באותו סיפור, כי באותו אמת אומר שא"י ענין החסידות אך זה אני יודע שהי' משוריי כנסת הגדולה :

החסיד ר' איטשעלי משה משעברשין ז"ל סיפר ששמע מפיו הרמ"מ הקדוש להלל את הגאון הק' מוה"ר אברהם אביש האבד"ק ספדים מתמימותו שמקודם הי' בק' קארוב והי' מהדר לסנדקאות, ויקר מקרהו ליסע דרך אשר בו בית תיפלה לנוצרים ביום אידיהם ואז הי' סכנה לאיש יהודי לעבור דרך שם מחקרלים והי' בדעת הבע"ג ליסע דרך אחורי הכפר אבל אחרי שהי' שם רפ"ש

שיח שרפי מדיש

רפס וטיס לא דרך ישר חשש לצער הסוס שיכהו הבעיג, היצר זאת לההיק, ואמר להבעיג המתן רבע שעה ותאחו אש בבית תיפלתם ואו יחשו לצעפת בטרתם בהשריפה ותוכל ליסע וכן הי, או שאל אותו הבעיג מאין ידעתם זאת, השיבו, זה אינו חכמה ורוה"ק, רק מחמת שאינני משנה דיבורי אף במקום הדחק, לכן אם לפעמים אני דובר כסומא בארובה, עושין מן השמים כך, ואף אתה תוכל לעשות זה, וביאר עיניו המדביא אם עושה עצמו לדבר אמת מוטרין לו מלאך :

פרישתו בקודש הי להפליא, לא הי בידו שום מטבע, רק משמשו נטלם, אכל חולין בטרהה שלא הוכשר לקבל טומאה, ומעת שהלך ממנו ההיק הרמ"י לא דיבר מאתו, ההיק אחד ממחננדיו אמר בכל יום רובים לההיק הרמים מקצק כדורים בשלשלאות של ברזל, אבל כשמגיע לד' אמות שלו הם נופלים לארץ ואין נוגעים אליו, גם המלאכים יש להם עסק מתפליותיו, כל אשר חזרו מאיובצא לקצק הכירם וצעק מה אתם חושבים עלי האם אני מנקה ארובות העשן (קוימען-קצהרצ) ולא הוציאו שנתמר"ל :

ההיק הרמ"י מאיוביצא אמר שלמד ז' שנים שלו אצל רבו בקצק :
ההיצ ר' זעליג שרענצקער אמר אמת מארץ תצמח, מארץ בגים, בקצק :

לסוף ימיו אמר ההיק הרמ"מ זייע חשבתי שיהי לי רק ד' מאות איש ואלך צמחם בייער ליתן להם מן ויכירו כח מלכותו :

י"א אלול נסע ההיק הרמ"מ עם בנו ההיק ר' דוד לאפאטשני על החתונה עם ה' ח"י טאבי וקיבל רשות מרבו הר"ר בונם זייע ושאלו אם ליסע אחר שרבי חולה וציות לו ליסע, וי"ב אלול נפטר הר"ר בונם זייע, ואמרו שחברת טאמשוב לא הצטערו בסתירתו, כי כבר הי הרמ"מ זצ"ל להם כממה שנים לרבי, כן חשבו תמיד המחננדים למצוא צלילה לדבר עליו :

לפעמים ההיק הרמ"מ זייע לא צוה לגרש בשביל בנים, החריף ר' ליפא מנאזעוואהר חתן ההיצ ר' דוד מפראנא לא הי לו בנים והפיציר בו, השיבו אם תרצה בנים רשעים הגד, ואו מנע מזה :

על הר' יעקב יוסף עזילמאן (נכד אפיקי יהודה) מקאלניע, אמר כמה זמנים שהוא צדיק בדינו, אך כיון שהרב ר' יהושעלי מקאלניע חיבבו אין לנו כח נגדו, כי הרב מרא דאתרא יש לו כח יותר :

בעת הי ההיק הרמ"מ מקצק וההיק הרמ"י מטאמשוב ואיוביצא (פ' קרת) בווארקי, ודרך ההיק מהריי מווארקי ללמד מדרש בפני החסידים בביהמ"ד, אז ישבו ההיק הרמ"מ מימינו וההיק הרמ"י בשמאלו, על הבימה, אמר ההיק מהריי זצלה"ה, בדבר ששאלו למשה בית שמלא ספרים אי חיבב במזוזה, היינו במי שמחשבתו הציונית בספרים שהם מדריגות היראה ואהבה והתורה הכלולה מהתרי"ג מצות, אם פטור ממעשה המצות בפועל, והשיבם שחיבב, כי לא נפטר עיי המדריגות והמחשבות הקדושות, זה שמעתי מההיצ ר' שמעון מאפסא יליד פיזטרקוב תלמיד הרבי מלובלין והיהודי הק' זייע :
ההיק

שיח שרפי קודש

הה"ק הרמ"ם מקצק זי"ע נתן לו חתנו ע"י הוצאתו ללובלין, ע"י שבוע אחד. והוא ה"י שם חצי שנה. בקאזינין, ה"י מתפלל בעליית הכהמ"ד גם בעת סעודת שבת בכהמ"ד, ואמר המגיד הק' אל המשמש שישירו אוכל למענדיל השחור (א"ה), לא גנאי הוא ח"ו אדרכא חז"ל אמרו אנשים השחורים מצליחין בלימודם יותר מהלבנים) כי הוא מתפלל לעבדיג :

כ"ב שבט תרי"ב יום פטירת הה"ק הרמ"ם זי"ע ישב הה"ק מהרי"ם מגור וצללה"ה בסעודה ושאל אם נמצא בשלחן זה, מי שה"י בהתחלתו בטאמשוב, וה"י שם זקן אחד והזכירו שה"י בעת שהה"ג הרמ"ם ליווהו מחדרו בטאמשוב, אמר הה"ק מהרי"ם זי"ע עפ"י עבודתו ה"י ראוי להיות לו כמה מאות תלמידים במדרגות לימוד הבש"ס, אלא ששלט העין מחמת הפוסבי והגדלות :

בעיר קאלניא גליל לאמזא, ישב איש אחד גביר וחרף ומיוחס, ומסחרו ה"י להביא סחורות מחז"ל בתשלומי מכס על הקאמיר הסמוכה לה בכפר היצענטי הסמוכה לפרייסין כי ה"י לו תעודת הגילדע, והוא נתן תעודת (שוועדעסטוי) לסוחרי המדינה שקנו ממנו הסחורות, ובעיר הלז ה"י אברך מופלג, וכשהביאו אחרים בגניבה סחורות חז"ל, עשה בלומביא מזוייפים, וגם כתב איש הגביר הנ"ל במוזיק עם הסטעמפלין, ונתן להם במחיר. לאיש הגביר הנ"ל נודע זה ודיבר עם האברך שלא יעשה זאת כי תוכל לישול בפח ע"י אחרים ורצה ליתן לו פרנסתו ולא רצה האברך. בכל שנה עושין החשבון (דימנענט) על הקאמער, ועלה המכס מסחורותיו השוין ערך מילאהן, ופי"א עשו חיפוש בחניות הגדולות ועוד עיירות גדולות, ומצאו השחיים כפלים, עפ"י תעודת הקאמיר, על שמו משנה ההוא, ובא הש"ר דרעבנאוסקי מוורשא לקאלניא לעשות חקירה ודרישה שיגיד מאין לוקח זאת הסחורה מה שלא שילם בהקאמער, אז הוכרח הגביר הנ"ל להגיד כי אברך ההוא עושה זאת, ולאמת הדבר, הולין סטראזניק בגניבה חתיכה סחורה ונתן ע"י מולין מגונבי האכס בחצי הלילה, וימצאוהו אח"ז חתום, ואז הקיפו שומרי הגבול (סטראזניקים) ומצאו האברך עם הבלאמכיס והסטעמפלין ותפסוהו לבית הסוהר, הגביר הנ"ל פיזר כמה מאות רוי"כ לשומרי התפיסה עם הראש, שיפתחו הדלת בית הסוהר בלילה שיוכל האברך לברוח לירושלים, והודיעו במכתב הכטחה כי יתן לו פרנסתו לשם, האברך התעקש ולא רצה גם בזאת, וגשלח לסוביר, טובן כמה צרות סבל הגביר הנ"ל, עד החלו, והרב אבי"ד דשם החרימו כד"ן מסור ושאלו לו עוה"ב, והכביד עליו ח"ו מע"ג ונפטר תרי"ד, בלאומי ה"י ר' אברהם הירש חסיד קרוב של הגביר הנ"ל וה"י בקאצק, פתאום בא המשמש ר' פיבל לכהמ"ד, ושאל בפקודת הה"ק הרמ"ם זי"ע אם לא נמצא פה איש מקאלניע, השיבוהו נמצא א' מלאמזא הסמוכה, אברהם הירש, קראוהו פנימה, שאלו הה"ק הרמ"ם על איש הגביר הנ"ל והתנהגותו ומותו, אמר לו שה"י יושב ולומד, ובעל צדקה ומכניס אורח ובעל טובה, ושגם הוא ה"י לו כמה סיבות, פתאום נראה הגביר הנ"ל לר' אברהם הירש עומד שם כמו בחייו, סיפר אז המעשה מהרב האב"ד, כי הבין על מה קראוהו, ענה הה"ק הרמ"ם זי"ע

שיח שרפי קודש

178

אם לדין שפטו הרב שאין לו עוה"צ אינו דין, כי ה"י מוכרח לזה, ואם הרב מדעתו' דנפשי' אין לו תרופה לזה :

הה"ק הרמ"מ זי"ע בטאמשוב ה"י עם הה"ק ה"ר יוסילי מייארטשוב, וה"י מחלוקת, ועקר הרמ"מ זי"ע משם לקאצק, ואמר אני בותר לי הגלות כמאז"ל ב' ת"ח בעיר א', (תהלים נ"ה) מי יתן לי אבר כיונה אצופה לסיבת אויביו, וכן בנאשצ'לסק ה"י מחלוקת בין הרב החסיד ר' מאטי ל"ב, ובין הגאון מו"ה דוד האבדי"ק דשם ובהיותם בקאצק רצה הה"ק הרמ"מ זי"ע לעשות שלום וה"י אז מניעה מצד ה"ר מאטי ל"ב ז"ל, והאב"ד נחקבל' ל"ק' לאסק, ולשבוע שלאחריו נפטר שתאום ה"ר מאטי ל"ב ז"ל : אחר"י הה"ק ה"ר"ר בונם זי"ע ה"י חלוקי דעות בווארשא בין החסידים למי ליסע, נסע הה"ק הרמ"מ לווארשא להתחברם תחתיו, ועמד לשטן לו' החרוף החסיד ה"ר נתן סטושינער בחארשא (נכד הג"מ נתן האבדי"ק סטוטשין אח"י ה"ר"ב נועם אלימלך) בלי"ל שי"ק ה"י יחד, ורצה ה"ר נתן שהמהר"מ מגור יקדש עבורם, וצעק על הה"ק הרמ"מ שירחיב להנהיג עדה נבחרה כזו, השיבו הרמ"מ ה"ק' זי"ע אתה תה"י מהראשונים בטאמשוב, ואספור על' לחי"ך, וכן ה"י ונעשה אח"כ מחותנו, ואוהבו :

הה"ק ה"ר"ר בונם זי"ע ה"י עם החבריא ה"ק' בגריצא וה"י אז אורחים רבים שעת חום גדול היה וה"י סעודה גדולה מ"ן, ולא נתנו י"ן להה"ק הרמ"מ זי"ע במקדום מחמת שלא שמעו מהה"ק ה"ר"ר בונם זי"ע, ואמר אז תורה ואח"ז נכנסו לגורן שבחצר לנוח עצמו, ולא נתנו לאחר לבוא שם, וזל"ת הה"ק הרמ"מ זצ"ל ה"ה. ומקודם התביא עצמו החסיד ר' ברוך לייביש מפרציווע וכניסה עצמו בגל' משחת, והה"ק הרמ"מ אמר לרבו ה"ק' התורה אשר אמרתם כנראה שכוונתם רב ורב, והרבי ה"ק' נענה לו בראשו שכיו"ן רב, אמר לו כל החבירים שה"י על הסעודה לא הבינו אף דיבור א', ומכל' התלמידים שלכם אין לכם כמוני, ומדוע לא הקדמתם אותי ב"ן, רבו ה"ק' אמר לו תירוצים והתנצלות, והוא באחת ככועס ומדבר דברי חידודים, ולא יכול ה"ר ברוך לייבל' להתאפק דברי בטויים כמדקרות חרב לרבו ה"ק' ל"פי דעתו, וגיל"ה עצמו מהקש ויקם כרוצה לסטרו על' העזתו, ורבה ה"ק' אמר לו כי אינך מבין דיבורי הה"ק הרמ"מ ואותו, כי לא בין ישגה ואף להם אינו הפך, ואחר"י עמד על דעתו לחרף את הה"ק הרמ"מ זי"ע בלי הרף, אמר לו רבו ה"ק' לך ושתה י"ש, ומאז אהב את הי"ש, ואחר"י פטירת הה"ק ה"ר"ר בונם זי"ע נסע לבנו הה"ק אברהם משה ולמהר"י מווארקא זי"ע, ואח"ז בא לקאצק, קירבו מאוד והתנצל אי"ע לפניו על ימי הזקנה שבשניהם וא"י זקנה עליו קפצה שאני הולך לישן נער ובבוקר אני רואה הזקנה בכל יום באיזה דבר :

לפעמים כבוא אליו אדם לבקש רחמים על חול"ה פלוני, השיב, וכי אני אל"קים, ופי"א כשהודיעוהו אותו שמת פלוני, אמר רבש"ע מה ה"י איכפת לך אם אותו פלוני ה"י משלים שנותני :

לא ה"י רוצה לקבוע בניין על רופא בבירור, כשנחל"ה הפצירו בו לקרא הדאקטיר כשראהו מחל"ת הרעמאטין, שה"י חולה על הרמאטין וגרש המחלה לפנים, ונפסק דיבורו ורמוז בידו ה"ק' על פ"ו בייסורין כלומר ראו מעשי הדאקטיר :

כשנפטר ה"ר יוסילי ז"ל אח"י הרי"ם ה"ק' מגור ובא בחלום כ"פ לאותו שאין

שיח שרפי קודש

18

לו מנוחה מההיק הר"ר מאיר מאפטא ז"ע על איחור זמן התפילה, ובא וסיפר זאת לההיק הרי"מ וצללהיה, אמר, לא הי לנו מנוחה מאותו צדיק גם בחייו, כשיבא עוד הפעם אליך, תאמר לו שיאמר תירוץ כי נסע לקאצק שכן נהג ועשה אחריו, וההיק הרמ"מ מקאצק זי"ע יש לו כתפים רחבות:

בבוא ההיק הרי"מ מווארשא מסאדגור' והודיעו מההתנגדות דשם עליו, אמר לההיק הרי"מ, ומה יעשו אם יהי משיח מאנשי קאצק: כן ההיג' ר' משה מיכל מזאמושטש, הי' בפרשיסחא ונתעורר בלבו הצרה שמהם, ונכנס אל ההיק הר"ר בונם זי"ע אמר לו הארת משיח אחנו, ודאי יבא הלילה הלו, אם אשית הכנה לקבלו, ובא ההיק הרמ"מ זי"ע אז לפרשיסחא, להבין כי עליו לבדו רמז:

ההיק הי' יחזקאל מפלונסק אחר פטירתו רבו ההיק ההיר שמואל מקאריב סאקלוב וזענגראווי (יליד ציר חדש, קראקא, ונדחה משם ע"י הרבי מלובלין עבור המאור ושמש) נסע עם אנשי לפרשיסחא, ועשיק, סמוך לפרשיסחא אכלו סעודת לחם בכפר על החול (זעמד) ואמר להם תורה, אז בלייל שיק אמר ההיק הר"ר בונם זאת. אמר ההיק ר' יחזקאל לאנשיו זה אמרנו על החול, בחול, חברת טאמשוב והרי זעליג משרענצק (מובא במרום הרי"ם) לא נהגו בו כבוד עבור זה, ההיק הר"ר בונם אמר להם אני רואה אותו לאדם גדול בשמים, והם לא השגיחו גם ע"ז:

ההיק הרי"י מווארקי זי"ע בנסעו לקאצק לבקר חולי, המנהל שם הי' הרי יעקב יצחק מוואדאווקי נכד הרבי מלובלין, ובבוא לחצר וראה חולי של ההיק הרמ"מ שלא רצה לאכול ולדבר לשום אדם, אזי אמר ההיק הרי"י מחארקי, לההיק הרמ"מ, חולה ומשמשיו טטור מתפלה ומכל מצות, הפעם שגם החולה צריך לשמש עצמו ולהשתדל בכריאות עצמו ולאכול, כן הכניס בו אהבה להאורחים ולדבר עמהם, מרוב אהבה ביקש את ההיק שיהי' אכסניא שלו בביתו ושם ימשיך עדתו גם בשיק, אך החסידים דההיק מקאצק לא הי' דעתם נוחה מזה להנהיג עדתו בבית רבם מקאצק ונעשה מריבה בין החסידים, ע"ז ההיק הרי"י מווארקי עושה אהבתו ונסע לזענטשנא לפייס את ההיק, על שהי' לו הקפדה באיזה ענין על חסידיו קאצק, זי"ע:

על ענין התרחקות שבין ההיק הרמ"מ מקאצק ובין תלמידו ההיק הרמ"י מאיזביצא, אמר הרב החסיד מר' נפתלי הירצקי ז"ל מלובלין שהי' מתלמידיו ההיק הרמ"י הניל מרשיי איוב ל"ט עת לדת יעלי סלע שונאת את ילדיה כר', וא"צ לגידול אביהם כן גם ההיק הרמ"מ הרגיש שההיק הרמ"י א"צ לו נעשה מקמיד עליו עד שהעת הניעו לילך לנפשו:

אשת המשכיל יעקל רייפמאן משעברשין באה לההיק הרמ"מ זי"ע להתאונן על בעלה והסיעה להגרש, אמר לה ההיק, שבאם מצמיד מים סמוך למטתו לנטיי שחרית תצמיד תחתיו, והענין עפ"י הרין ב"ב דרשות שהבעל תאווה ממשיך תאוותו לזרעו ולכל דיעותיו הרעים ע"ש, ובלי גטיי הוא טמא לנפש:

היר' זעליג מסעראצק בא לההיק הרמ"מ מקאצק, ולא הי' למדן, בבואו פ"א, אמר ידידי, כמון א"צ ליסע אלי רק לישב אחורי התנור ולומר תהלים:

שיח שרפי קודש

אמר, לאחד, מקודם צריך להיות סור מרע ואח"כ להיות שונא רע, וכשתגיע לבחי' ועשה טוב אזי נסייע אתכם:

הה"ק הרמ"ם דיבר עם הה"ק הרי"ם מאראשא ומגור מענין השפלות והחסידות, ולא ישיח על טוב לימודו, וצריך הוא מאוד להתחזק, ואמר לו הה"ק הרמ"ם מטאמשוב ואיוביצא, כי צריך אתה ביותר, יען לא זכית שיקראך אחד מאתנו, בשם זנב (שוואנץ) ומאין יהי' לך שפלות אחר שיש להם דרך ארץ ממך, (א"ה, נראה כל הגדול ביותר צריך לשפלות ועניחת ביותר, וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות מלכים במלך ישראל לפי גדלותו, והזירו התורה. ולא ירום לבבו מאחיו, ושבעתי בשם צדיק וקדוש אחד, על הפי' רש"י שלח למה נסמכה פ' מרגלים לפרשת מרים כי ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, ולכאורה קשה איך נלמד מוסר ממרים שם היתה מדבר על אחי משה רב"ע, וכאן ה"י מרגלים דוברים על ארץ ישראל שהוא דומם, אבל התירוץ במרע"ה כתיב והאיש משה עניו מאד מכל אדם אשר ע"פ האדמה, חיינו שהי' בעצמו עניו כזה, כדומם אדמה שאינו מרגיש, לכן מדמה רש"י ז"ל ענין מרים למרגלים, סו"ס ראינו למי שהוא גדול ביותר צריך לשפלות ביותר):

אמת אמר אל יברא, שהעולם שקר, ותשלך אמת ארצה, לכאורה פליאה. שקר הוא תועבה וכל העולם נודעזע באומר לא תשא ואין ישלך האמת ארצה, ואמר כי השקר הוא הבוחן האמת, שאמר אל יברא א"כ כל הברואי אין בשלימות, לבד השי"ת והאיך תחלבש במדת האמת, וכיון שאין אמת כאמתתו כמ"ש והיא אמת, יוכל להיות הכל בבחי' האמת והשקר, לאחר הבחירה - שמו של הקב"ה אמת שא"י להודיף שאם יזייפו אינו אמת:

משל"י, אוי"ם יליך אשם שכל דרך איש ישר בעיניו ורוצים מן השמים לאתר ימים יתקן מעשיו אזי מניחים אותו מן השמים לחטוא כדי שירגיש כי הולך חשכים, והוא או"ל, א"כ האשם הוא המליץ לטובתו: נמצאור כמה מדריגות עד שכל למעלות החסידות, ועתה קוראים חסיד, עוד שלא עבר דרך המדריגות הקודמים, כי יש נתיבות קטנים שיחידי טגולה מוצאים לעבד תיכף לחסידות, אך אם הרוב ילכו בזה יתקלקל הדרך, ויצטרכו להשליך זאת ולי"ך דרך המדריגות כמ"ש בנב"י:

בפ' ראה, ראה אנכי נותן לפניכם היום פתח בלשון יחיד, וסיים בלשון רבים, ואמר שעיני שנותן לפני רבים, ע"כ יוכל א' לראות, כמ"ש בתוך עמי

אנכי ישבת:

פ' יתרו, אל תיראו, מיתה גשמיות, כי לבעבור נסות אתכם, כי השי"ת רוצה להרים אתכם, וזהו בחיים, אבל היראה תהי' לכם לבלתי תחטאו, זה אתם צריכים לירא:

הל"ך בכיכב הדק שחחת העב (יארמילקא או קאפיל) תמיד ומה נקרה ראשו, ובה לחולי ראש רעמאטין, אשר בו נפטר לחיה ופיא הל"ך כך בליל סוכות כמה שעות אמר לו הרב החסיד ר' משה מווישניצא, מה אתם הולך זמן רב כ"כ בהקאפיל אמר לו עוד יגיעו ימים שלא יניחו יהודי לילך בקאפיל על ראשו, וכן הנה הגזירה ר"ל שנת תר"ם:

הה"ק הרמ"ם זייע גולד תקמ"ז וכן ע"ב שנה נצאתו מהעולם. ר' געציל מואקילקוב, ה"י ממשמשיו וסיפור לי, שפ"א אמר לו, אני רגל אחד

שיח שרפי קודש

אחד על רקע השביעי, ורגל הבי' בשאל תחתית. תחשוב שזה דבר קטן ז' הי' נוח לי יותר לקפוץ לתנור כבשן (קאליך אויבין) וסיפר ממנו גדולות מרוחק : רב גדול אחד (נודע לי) שהי' עליו מחלוקת ובה לפני הרמ"ם הק' זי"ע, ואמר שזה לפי השלימוד התורה שלך היא כשחוק הקוביא מהשפה ולחוק :

אמר הה"ק הרמ"ם זי"ע בשם היהודי הק' זי"ע עה"פ הרופא לשבורי לב. אי"כ הוא בריא, ומה זה ומחפש לעצבותם, אך שאעפ"י ששברון לב גדול וחשוב, אבל העצבות שבתוכו הוא הרע המעורב בטוב, וזהו קרוב ה' לשבורי לב, ואת דכאי רוח שבתוכו יושע :

מ"כ בשם היהודי הק' זי"ע בזה"ל בתהלים הרופא לשבורי לב, להבין הלא לב נשבר הוא מדה משובחת מאוד ומה זאת לרפואה נחשבת, ופי' היהודי הק' זי"ע כי הידוע אם כי האמת לב נשבר הוא טוב מאוד אולם אך בשמחה, לא כי בעצב יהי' מותר וזשה"כ, הבוית"ש רופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם שהשבירת הלב לא יהי' בעצבות ח"ח זאת הוא הרפואה שנשאר בשברון לב ובשמחה, ע"כ :

כשנפטר היהודי הק' הי' דעת המהר"י הק' מווארקי לתלמידו הה"ק הר"ה בינם מפרשיסחא זי"ע וחבירו הה"ק הר"ר משה לעלווה"ר, להה"ק הר"ר ישעיה"ל מפרשעדבורז, ונסעו שניהם לטשערנאביל להה"ק הרמ"ם זי"ע וכשקיבלו שלום לא הגידו לו כלום, והוא סיפר להם מעשה, בבואם לאכסניא שלהם, אמר כל אחד ואחד שזה המעשה מרומז על דעתו וחזרו ובאו לשאלו בפי', אמר, לזה אמרתי שחבירו של רבי עדיף, ולזה אמרתי שתלמידו עדיף עפ"י שורש נשמתו :

שמעתי מהה"ק ר' בנימין מלובלין זי"ע שאחרי שרבו המלשינות על היהודי הק' זי"ע בלובלין צעק היהודי הק' לפני הרבי מלובלין זי"ע הלא כל שיני נפלו מפחד רבי, וגילה מלבושיו כנגד לבו, הלא לרבי הק' עינים מרחוק הסתכלו בלבי אם יש ח"ו איזה דבר חוצץ בקרבי נגד רצון רבינו ולמה תקבלו, השיבו הרבי הלא אמרו רז"ל אציג דלקבולאי לא בעי מיחוש מיהו מיבציא, ומה נעשה הלא דוד המלך עיה הניח לנו זאת :

ואמרו שגם הה"ק הר"ב אור החכמה מק' דובענקא הראה שפתח פיו כי אין לו שינים מפחד הרבי, כי אמר שהה"ק היר' וטע"ל מחעלים החזיק עם היהודי הק' זי"ע והוא לא הי' כפוף תחת הרבי הק' זי"ע, והר"ב אור החכמה הי' מאוהבי הה"ק היר' וטע"ל זי"ע :

וכשהגידו לרז"ל אהב ישראל מהיהודי הק' והר"ב זי"ע, השיב שבתחלתו הי' אזניו כמו קרעטשמי, בזה נכנס ובוה יצא יליטנותו, נסתם האוזן שיוצא, אזי סותם אני האוזן ששוקע :

הה"ס היר' ישראל בן הרבי מלובלין זי"ע אחרי שנלקח הארון הקודש הפך הגלגל עליו זי"ע, עד שהי' חסר להם ממש ליע, ושאל את כ"ק המהר"י מווארקי זי"ע הפסוק ולא ראתי צדיק נעזב וזרעו מבקש להם, והשיבו הפי' שעייזו שזרעו מבקש להם אינו נעזב להסיר בטחוננו מהשי"ת, ושלת את אשתו הצדיקת מרת חנה"ל ע"ה (בת הר') דוד אחי הה"ק הר' משה מפרשעווארסק זי"ע) לראדישיק, להה"ק היר' דובער זי"ע, וכבואה אליו, צעק עליו, צא מביתי ולא אתן לך אף פרוטה א' הלא תזכר בער"ה ההפנית ולא רצית ליתן לי

מן פרוסת לחם, וכן בכל ימי תשובה לערב, עד כי החלפתני, וראיתם זאת, ובצלך לא אם עלי, ובדחתה לבעלה לספר לו, כי תחת שחשבה שיעזור לה על התנות בהה, לא נתן לה אפי' חתיכת לחם, או נסע בעלה הה"ק הר' ישראל ואמר להה"ק הרד"ב מראדישיץ שזה היתה עפ"י גזירת אביו הק' הרבי מלובלין ז"ע, או הבין כי ע"י ההרחקה מאניש היהודי הק' ה' לו זאת לטוריה כי גם דעתו, או נתן חמשה אדומים, להה"ק הר' ישראל וצללה"ה וכיבדו מאוד:

איש אחד בא לפני בעל שפת אמת הק' וצללה"ה עם בנו הכחור, והתנצל לפניו שבנו אינו רוצה וחושק בלימוד תורה"ק, ושאלו אדומי"ר וצללה"ה כמה שנתיו, והשיבו שהוא בר מצוה. ואמר אדומי"ר וצללה"ה א"כ הוא מחויב ללימוד, עכלה"ט, והיינו שאם הוא בר מצוה אינו תלוי כעת ברצונו שאז החוב מוטל עליו לקיים מצות לימוד:

אמר פ"א לאברך אחד בזה"ל מען שענקט אופק דאס הארץ להשיית, ועיין בשפת אמת פ' תרומה [תרמ"ג] ד"ה עוד פ"י דאם כ"א כעין זה:

הת"ג שיב הרי"ש האבד"ק טראצק ז"ל כתב. סיפר לי הג"מ אליעזר האבד"ק גאנינדו, כי בטיקטין ה"י רופא וה"י רודף אחר זנות אשת איש, ודיברו ביניהם בסוד שיבא לביתה בלילה אחר שעה י"ב, והרי"ר מאיר בטיקטין זקנינו הרגיש ובא אז לביתה, והפתח הנעול נפתח מעצמו וע"י ילקוט יחזקאל פ"י מ"ה וביום השבת יפתח והוא מפרקא דר"א] ונבהלו, ויראו עוד לעשות מומות האלה ע"כ:

בשם הרה"ג מפלונסק

הסידי קאצק למדו בבא קמא בכל יום, ק'דושים, משלי, א'בות:
בקאצק פ"י ואתחנן אל ה' וכו' בעת ההוא שאוכל לאמור ה' אליקים:
עוד בפי' ואתחנן בפרשיי ז"ל צדיקים יש להם לתלות במעשיהם, הטובים, אינם מבקשים אלא מתנות חנם:

בשם הרה"ג מטרצק

ביאור דברי הה"ק מראפשיץ, כי אינו יודע הסדרא, כי רוחב ועומק שכלו ה"י ביכולתו ללימוד פסוק א' כמה חדשים באהבתה חשנה תמיד כר"ע וכו' ושמעתי בשמו מהה"ק הג"מ מאיר מדויקוב כי הטפה חכמה שברא הקב"ה בה העולם קלט מקצתו ללבו:

שמעתי בשם חסיד אחד סברא שמעולם לא ה"י רוצה לילך עם בעל דינו לד'ת רק שצשה פשרה בינו לבינו, כי הדין שאסור לילך בערכאות של עכו"ם ואם ילך עם בגל ריבו לד'ת ולפעמים יה"י בכעס עליו גם זה הוא בדיני עכו"ם כי כל הכועס כו':

אנב ארשום לו מה שסיפר החסיד המפורסם ר' בן ציון מאוסטראווא ז"ל כי פ"א ישב הגה"ק החי' הרי"ם ז"ע אדמו"ר מגור בשלחנו הסהור אשר לפני ה' בליל ש"ק וסיפר מעשיות (מה שלא ה"י דרכו בזה, ולא אמר אז

שיח שרפי קודש

חירה) ובין הסיפורים הי' איך שהרה"ק בעל אור פני משה מפרשצ'ווארסק זי"ע היה מלמד קודם שנעשה סופר סת"ם, והנה מאוד הרבה ללמוד עם התלמידים ונטע בהם יריש הרבה, והלך למקואות ואמר תהלים והתפלל עבורם שיצליחו בתורה ובמצית וכדומה, וסיים הגה"ק החי' הרי"ם בזה"ל, וזען איך קריג אצינד אַזא מלמד דינג איך זיך שוין אָהן צום איהם עכ"ל:

גם סיפר ר' בן ציון הנ"ל, כי בהיותו אברך נחלה מאוד במחלת כאב עינים, ורופא מומחה גדול אמר לו שלא ילמוד תורה בספרים, ולא ישחה יי"ש, ושלא לאכול בצלים וכדומה. ובהיותו בחצרות קי' האדמו"ר הגה"ק מהר"ם מקאצק זי"ע, התאונן לפניו ע"ז כי נותן לו פקודה שלא ילמוד, וענה הה"ק מקאצק בקול יעש גדול בזה"ל, וְאָס נישט לערנען? די תורה שטעכט זי"א אין די אויגען, ומאז לא קיים פקודת הרופא ושב לתלמודו, וגם שחה יי"ש וצכל בצלים, ומשך ארבעים שנה מזמן ההוא לא ידע עוד כלל ממחלת כאב עינים:

כאב עינים: